

O d b o r n é   s t a n o v i s k o

hlavného kontrolóra k návrhu viacročného rozpočtu Mesta Sliač na roky 2024-2026 a k návrhu rozpočtu na rok 2024

V zmysle § 18 f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov hlavný kontrolór vypracúva odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce pred jeho schválením v obecnom zastupiteľstve. Na základe daného ustanovenia predkladám stanovisko k návrhu viacročného rozpočtu Mesta Sliač na roky 2024-2026 a k návrhu rozpočtu na rok 2024.

Pri spracovaní odborného stanoviska som vychádzal: z posúdenia predloženého návrhu viacročného rozpočtu na roky 2024-2026 a návrhu záväzného rozpočtu mesta na rok 2024 z hľadiska zákonnosti predloženého návrhu rozpočtu, z hľadiska súladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi, metodickej správnosti, východísk z ktorých sa vychádzalo pri jeho tvorbe.

1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. a zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.

Návrh rozpočtu vychádzal z ustanovenia zákonov:

- § 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady
- č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve
- č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z.n.p.
- č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj
- Nariadenie vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

Dodržanie informačnej povinnosti mesta

Návrh rozpočtu bol zverejnený v obci obvyklým spôsobom v zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p.

Návrh rozpočtu bol prerokovaný vo finančnej komisii dňa 25.3.2024. K rozpočtu bola doručená jediná pripomienka od ZUŠ Sliač, ktorá sa týkala nedostatočného financovania školského zariadenia. Rozpočtované prostriedky nie sú nižšie, ako je povinný podiel z prognózovaných podielových daní na žiaka ZUŠ v individuálnej a skupinovej forme vzdelávania.

Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu bol spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v z.n.p., ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy.

Návrh zohľadňuje špecifiká Príručky na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 vydané v súlade s § 14 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh rozpočtu mesta Sliač zohľadňuje § 4 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podľa ktorého súčasťou rozpočtu verejnej správy je aj schválený rozpočet verejnej správy na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu verejnej správy za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

Nakoľko mesto hospodáril do 3.4.2024 v rozpočtovom provizóriu, návrh rozpočtu obsahuje skutočné príjmy a výdavky za predošlý rok 2023 a nie očakávané skutočnosti.

Ďalej rešpektuje Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti v ktorom sa ustanovuje subjektom verejnej správy povinnosť zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka absentujú a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky sú súčasťou návrhu. V zmysle ods. 2 čl. 9 subjekty verejnej správy sú povinné zverejňovať údaje o rozpočte podľa ods. 1. do 30 dní po schválení ich rozpočtu a do 60 dní po skončení rozpočtového roka.

HK upozorňuje na povinnosť postupovať podľa čl. 5, 12 a 13 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z.: „Čl. 5 ods. 8 Ak výška dlhu podľa odseku 2 dosiahne 50 % podielu na hrubom domácom produkte a viac, okrem realizácie postupu podľa odsekov 5 až 7, vláda požiada národnú radu o vyslovenie dôvery vláde. Čl. 5 ods. 7 b)obec a vyšší územný celok sú povinní schváliť na nasledujúci rozpočtový rok iba vyrovnaný rozpočet alebo prebytkový rozpočet. **Napriek výnimke súvisiacou so schváleným programovým vyhlásením (21.11.2023) a vyslovením dôvery vláde odporúčam realizovať prebytkový rozpočet.**“

Odhad dlhu SR ku koncu roka 2023 je 59,2% HDP, v roku 2022 bol dlh SR 57,8% HDP

[https:// www.topky.sk/cl/10/2436163/Ekonomika-Slovenska-by-v-roku-2023-mohla-vzrast-o-1-5---v-roku-2024-o-tri-percenta](https://www.topky.sk/cl/10/2436163/Ekonomika-Slovenska-by-v-roku-2023-mohla-vzrast-o-1-5---v-roku-2024-o-tri-percenta)

<https://www.finreport.sk/ekonomika/dlh-slovenska-sa-znizil-pod-uroven-60-hdp/#:~:text=Vo%20februári%202023%20podľa%20neho%20dlh%20výrazne%20klesne,vidí me%20okolo%2059%2C2%20%25%20HDP%2C%20uzatvára%20M.%20Lehuta.>

2. Východiská tvorby návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu mesta nevychádza z návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 – 2026, a zverejneného rozdelenia dane z príjmu fyzických osôb pre jednotlivé mestá a obce SR na rok 2024. https://www.mfsr.sk/files/archiv/90/Vychodiskove-statisticke-udaje-a-podiel-obci-na-vynose-DPFO-pre-rok_2024.pdf

Pri tvorbe rozpočtu nebolo možné vychádzať z prognóz MF SR - východiskové štatistické údaje pre potreby rozdeľovania výnosu DzPFO, podľa ktorých mesto Sliač obdrží 2 630 337 € v roku 2024 + vlastné príjmy.

522007	Slanec	1 484	0,0	3 037,0	246	731 354
522015	Slanská Huta	243	0,0	31,9	53	73 436
522023	Slanské Nové Mesto	456	0,0	804,6	115	210 244
517259	Slaská	537	0,0	67,1	121	159 388
502740	Slatina	318	0,0	126,5	54	95 026
505471	Slatina nad Bebravou	461	0,0	1 486,8	111	286 456
505480	Slatinka nad Bebravou	204	0,0	18,7	59	59 475
518794	Slatinské Lazy	534	0,0	531,7	116	210 886
543527	Slatvina	304	0,0	548,9	66	146 291
526266	Slavec	463	0,0	55,0	92	129 345
523062	Slavkovce	722	0,0	805,2	103	266 301
557421	Slavnica	854	0,0	1 252,3	215	371 689
526274	Slavoška	130	0,0	29,7	15	38 667
526282	Slavošovce	1 822	0,0	3 221,8	296	853 976
500747	Sľažany	1 691	0,0	2 727,7	372	745 196
500755	Slepčany	788	0,0	993,2	178	314 576
518808	Sliač	4 811	464,1	11 896,9	1 187	2 630 337

Návrh rozpočtu je zostavený na roky 2024 - 2026 ako vyrovnaný v súlade so zákonom č. 493/2011 Z. z. a 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, členený na rozpočet bežný – bežné príjmy a bežné výdavky, rozpočet kapitálový – kapitálové príjmy a kapitálové výdavky a finančné operácie v sume rovnajúcej sa príjmom a výdavkom **6 136 740 €** (rozpočtové príjmy celkom = rozpočtovým výdavkom celkom). Viacročný rozpočet nasledujúceho obdobia je vypracovaný bez novo vypracovanej programovej štruktúry, kde majú byť zadané konkrétne zámery, ciele a ukazovatele, ktoré chce obec v programovom období dosiahnuť;

Bežný rozpočet (obec + organizácie) je zostavený ako prebytkový, v sume prebytku 213 468 €, pričom bežné príjmy prevyšujú bežné výdavky.

Kapitálový rozpočet je schodkový v sume -90 538 € (kapitálové príjmy - kapitálové výdavky). Kapitálové výdavky sú rozpočtované v sume 138 078 €, kapitálový príjem 47 540 €. Podľa § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z.: *Kapitálový rozpočet sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový; kapitálový rozpočet sa môže zostaviť ako schodkový, ak tento schodok možno kryť zostatkami finančných prostriedkov obce alebo vyššieho územného celku z minulých rokov,*

návratnými zdrojmi financovania, alebo je tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku.

Výdavkové finančné operácie sú vo výške 122.930 € príjmové finančné operácie sú 0 €. Schodok finančných operácií je 122.930 € (finančné príjmové operácie – finančné výdavkové operácie). Podľa § 10 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z.: *Súčasťou rozpočtu obce a rozpočtu vyššieho územného celku sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov obce a prostriedkov peňažných fondov vyššieho územného celku a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí. Finančné operácie nie sú súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu obce a rozpočtu vyššieho územného celku.*

Schodok kapitálového rozpočtu a finančných operácií je krytý prebytkom bežného rozpočtu v roku 2024.

HK upozorňuje že podľa § 10 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. je mesto povinné realizovať ako súčasť rozpočtu návratné zdroje financovania vzhľadom na uznesenie č. 152/2023 z 30.10.2023 ktorým bol schválený prekleňovací úver 500 tis. € v prospech mesta Sliač od ČSOB a.s. Rovnako by sa mohlo jednáť o vrátenie prostriedkov súvisiacich so založením mestskej s.r.o. dňa 21.11.2023. *„Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí. Obec alebo vyšší územný celok môže poskytnúť návratnú finančnú výpomoc zo svojho rozpočtu právnickej osobe, ktorej je zakladateľom, pričom na tento účel nemôže použiť návratné zdroje financovania.“*

Podľa vyjadrenia štatutára mesta prekleňovací úver zatiaľ nebol realizovaný a nie je isté, či ho mesto bude potrebovať, preto nebol v rozpočtovaný. V prípade jeho realizácie je potrebné úver zohľadniť v príjmových aj výdavkových finančných operáciách, nakoľko uznesenie o prevzatí úveru 500 tis. € je platné !

Mesto neurčilo školským zariadeniam záväzné limity, čo môže spôsobiť roztváranie rozpočtových nožníc medzi zákonným nárokom škôl na podielové dane a neustále sa zvyšujúcou skutočnou sumou výdavkov školských zariadení. Zároveň je potrebné upraviť ich financovanie tak, aby neboli dotované z podielových daní tie náklady, ktoré majú reálne hradiť poberatelia služieb. Prehodnotiť je potrebné aj spoluúčasť dotknutých osôb na sociálnych službách, či zrealizovať úhrady do fondu PÚO nájomných bytov.

Rizikom môže byť v budúcnosti zrušenie dotácie k stravovacím návykom dieťaťa, oneskorené prefinancovanie eurofondových projektov, zmeny pri financovaní predprimárneho vzdelávania, disciplína pri hospodárení niektorých organizácií, zvýšenie úrokových sadzieb, inflácia, nepredvídané havárie.

Celková bilancia rozpočtu mesta Sliac

	Návrh 2024	Návrh 2025	Návrh 2025
Bežný rozpočet			
bežné príjmy	5 659 193,00	5 659 193,00	5 659 193,00
bežné príjmy RO	430 007,00	404 663,00	404 663,00
bežné výdavky	2 717 744,00	3 009 357,00	2 656 244
bežné výdavky RO	3 157 988,00	2 837 124,00	3 182 237,00
prebytok/schodok	213 468,00	217 375,00	225 375,00
Kapitálový rozpočet			
kapitálové príjmy	47 540,00	1 900,00	1 900,00
kapitálové výdavky	138 078,00	96 345,00	104 345,00
kapitálové výdavky RO	0	0,00	0,00
prebytok/schodok	-90 538,00	-94 445,00	-102 445,00
Finančné operácie			
príjmové finančné operácie	0	0,00	0,00
výdavkové finančné operácie	122 930,00	122 930,00	122 930,00
prebytok/schodok	- 122 930,00	- 122 930,00	- 122 930,00

4. Tvorba návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. v členení podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok – rok 2024,
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku - rok 2025,
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2026.

Viacročný rozpočet na roky 2024 – 2026 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok je záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky nie sú záväzné, majú len orientačný charakter, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch. Viacročný rozpočet na roky 2024 – 2026 je v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. vnútorne členený na:

- a. bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- b. kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c. finančné operácie

Vo viacročnom rozpočte na roky 2024 – 2026 sú vyjadrené finančné vzťahy k ŠR v rámci financovania prenesených kompetencií štátu, k zriadeným rozpočtovým organizáciám a príspevkovým organizáciám ktorým sa poskytujú prostriedky z rozpočtu, k PO a FO podnikateľom – dotácie, ktoré boli navrhnuté adresne. K schválenej obchodnej spoločnosti finančné vzťahy zohľadnené nie sú, pričom jej zápis ešte nebol zrealizovaný. Samostatný rozpis rozpočtovaných prostriedkov pre RO a PO je zverejnený na stránke mesta Sliac.

Tvorbe rozpočtu predchádzali rokovania so zástupcami mestských organizácií, ako aj prerokovanie jednotlivých rozpočtov na finančnej komisii, kde konštatujem zhodu zástupcov komisie a vedenia mesta.

Súčasťou zverejnených rozpočtov je komentár.

5. Záver

Návrh rozpočtu Mesta Sliač na rok 2024 je spracovaný v súlade s § 4 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a s Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Odporúčam – neodporúčam
mestskému zastupiteľstvu mesta Sliač predložený návrh rozpočtu schváliť.

V Sliači dňa 26.3.2024

Ing. Ivor Husár, hlavný kontrolór